

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Pœnitentiam prædicator inculcet eiusq[ue] partes. cap. 35.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

atoribus qui licet habeant libertatem non tamen expeditam est glossa Bonaventuræ in verba Augustini, Arbitrij libertatem querit Deus expeditam (ait) non quasi necessitatem, & coactionem. Eo autem tempore multa sunt, quæ hanc expeditam libertatem non tollunt quidem sed valde impediunt, vt est magnus timor, tristitia & mæror summus opprimens huiusmodi infirmum; imaginatio valde turbata, & hebetes sensus, & inde intellectus valde imparatus ad considerandum. Voluntas vix facit actus, qui sint plene voluntarij, sed fere ad eum modum quo mercator projicit merces orta tempestate, quem Aristoteles actum inuoluntarium simpliciter docet esse, secundum quid voluntarium. Atqui penitentiam Deus simpliciter voluntariam exigit, quia hoc verè & propriè voluntariū est.

Tertium principium est à Dæmone, qui tunc maximè peccatori insidiatur vt probat magister sententiarum ex loco Psal. Iniquitas calcanei mei circumdabit me, & ex illo Genesis tu insidiaberis calcaneo eius. Hæc dicta sint de locis ad odium peccati excitandum, quos placuit aliquanto fusius explicare, vt Concionatori aliqua ex parte laborem imminuerem in resummi momenti ad quam debet esse valde paratus; & in concionibus suis frequenter excurrere.

Pœnitentiam Orator inculcet eiusque partes.

Cap. XXXV.

Studium ac diligentia & zelus Concionatoris in hoc maximè elucere debet, vt frequenter ad peccatorum penitentiam adducere auditores suos conetur. Ostendit hoc auctoritas sacrarum literarum, quæ in penitentia persuadenda passim excurrunt sic videmus fecisse Christum, sic Io. Baptistam, sic Prophetas, sic Apostolos quibus Christus dixit oportere prædicari in nomine eius penitentiam, & remissionem peccatorum.

Secundò sancti Patres non solum hac de re frequenter agunt in suis ad populum tractatibus, sed etiam libros integros conscripserunt, vt & ipsi paratos haberent locos, & posteris materiam ad discendum, & ad dicendū relinquerent. Scripsit Chrysostomus multas de penitentiâ homilias, scripsit de compunctione cordis, scripsit Ambrosius libros de penitentia. Scripserunt Tertull. Cypr. ad Nouatum, Patianus August. de vtil. penitentia de contritione cordis, de vera, & falsa penitentia, si tamen est eius ille liber, sed quicumque author fuerit, certe vtilem, & grauem

Tertia probatio.
Ex parte Dæmonis.
Gen. 3.

Luc. 24.

*Hom. 5. de
pan.*

*Hom. 80.
ad pop.*

Ant.

Quare de pe
nitētia sæpe
prædicandū.

Isa. 27.

Quare aliqui
Concionato
res parum
sunt utiles.

grauem doctrinam habet. D. Chrysoſt. non ſemel teſtatus eſt, Apoſtolum ſemper cœleſti, & diuina lingua ac multa ſcientia, tunc vero maximè uſum, dum pertinacibus, ac impenitentiſus penitentiæ intulit ſermonē, idemq; Chryſ. gloriatur quod ea ſibi frequenter in ore ſit, & dicit ſe de penitentiâ continuò ſermonem mouere.

Tertiò, Ratio autem quæ concionatorem mouere debet, ut crebro inculcet, illa eſt, quod nihil magis habere debet in uotis, quam ut Conciones, quas habet, fructum animarū ad Dei gloriam pariant cum hic ſit finis & ſcopus, quo tendere debet omnis Cōcionantis Industria, & labor, teſte ipſomet Chriſto cuius legatione fungitur, cum dixit ego uos elegi ut eatis, & fructum afferatis, atqui præcipuus, imo teſte Iſa. omnis fructus eſt ut peccatum auferatur, hoc autē effici non poteſt niſi per penitentiâ, quam ipſe Concionator, cum Theologis neceſſariâ eſſe docere debet non ſolum neceſſitate præcepti, ſed etiam medijs, quia ſine pœnitentiâ in adultis peccatū remitti non poteſt, & cum ea nullum tam graue ſit cui Deus non ſit paratus ignoſcere. Hinc uidemus eos Concionatores, qui copioſam meſem ex ſemine uerbi Dei collegerunt, hoc adiumento maximè uſos, S. Vincentium Ferrerium, D. Antonium Patauinū, S. Bernardinum Senenſem, & alios ſimiles, quos conſtat innumerabilē peccatorum multitudinem ad Chriſtum traxiſſe, ut mirandum ſit vnum ex ijs tam multos conuertiiſſe, contraq; dolēdum multos alterius notæ Cōcionatores, in magna aliqua Ciuitate, imò uero in prouincia tota quotidianis quadrageſimæ, ac totius anni, paucos concionibus inſiſtentes, à peccatis abducere. Adeò certum eſt vnum eſſe inſtar centum, & centum nō poſſe peruenire ad fructum vnius. Cauſa huius rei illa eſt, quoniâ Sancti illi Patres magno cum ſpiritu & efficacitate diuinæ eloquentiæ, non humanæ, penitentiâ prædicabant, peccati turpitudinē atque horrore in conſpectu ponebant, terrorē iuſtitia diuinæ incuriebant, ad dolorem, & lacrymas peccatores mouebant ſeruo, cum alij potius in eo ſint, ut uana, & inflata eloquentia, ſteriliq; doctrina aures auditorum demulceant, & quāuis aliquid de peccato, & penitentiâ dicant, id quaſi obiter ſine ſpiritu, ſine zelo, ſine charitate, delibent, ita ut uerba non afficiant animum, non turbent piſcinam cordis, non inclinent uoluntatem. Nemo autem uere atur, ne idē ſæpius argumentum inculcans moleſtus ſit, præſto enim ſunt alia, atque alia ſcripturarū loca, quæ uarietate fleſcent auditores, & conciones nouis ſentētijs exornabūt.

Non

Non desunt diuersa considerationes ex libris sanctorum Patrum collectæ de pœnitentia, & de peccatis, nec desunt occasiones, & temporum, & locorum, ad opportunitatem capefendam; non varia pœnitentium exempla, & sanctorum historiarum, atque Hoc sit primum in hac materia monitum.

Secundo explicet tres pœnitentiæ partes, quarum prima est Contritio, quæ non solum in dolore peccati sita est, sed in firmo voluntatis proposito non peccandi. Ad hoc excitandus est sæpè Auditor, vt fixum in corde habeat illud Dauidis Iuravi, & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ, & vocem teneat Sufannæ, melius est mihi incidere in manus hominum, quam peccare in conspectu Domini mei; & trium puerorum: Notum sit tibi Rex, quod Deos tuos non colimus, & statuam, quam erexisti non adoramus. Adhibeat omnem vim, vt eum animum induat pœnitens, vt dicere possit. In capite libri scriptum est de me, vt faciam voluntatem tuam Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei. Afferat rationes ad convincendum intellectum, afferat historias Martyrum, & Sanctorum ex quibus quisque intelligat, quam sibi omnino id conueniens, necessarium, atque etiam facile sit, præsertim si semel conatu magnanimo statuatur ea tenere remedia, quæ nobis facere literæ proponunt, vt sunt fuga occasionum, Sacramentorum vsus frequens, lectio spiritualium librorum, orationis deuotæ assiduitas, & operum misericordiæ, Verbi Dei auditio, consuetudo cum viris probatæ virtutis, & huiusmodi alia. Secunda pœnitentiæ pars est confessio, quam egregiè, ac sæpè commendare oportet tanquam medicinam infirmorum, tanquam tribunal misericordiæ, tanquam reconciliatricem pacis inter Deum, & hominem, tanquam Ciuitatem refugij, ostendendo quantoperè Dæmoni displiceat, cum per eam omnia eius tentamenta, & machinæ destruantur, & ruant, quam suauis sit onus his, qui frequentant, quantam animi quietem conferat. Doceat suos vt eligant sibi bonos confessarios, prudentes, & studiosos animarum: explicet modum confessionis faciendæ cum suis circumstantijs. Tertia verò pars est, quam vocamus satisfactionem, ad quam illud primo loco pertinet, vt si qui sunt, in proxima occasione peccandi omnino deuitent si vel de fama proximi detraxerint, vel ei aliter damnum intulerint, restitutione medeantur, soluant mercedem legata, vota, & iuramenta compleant. Deinde exequantur satisfactionis opera, vt sunt ieiunia, & alia corporis

Tres pœnitentiæ partes.
Dan. 13.
Propositum firmum non peccandi.

Dan. 3.
Psal. 39.

Ps. 119.
Ps. 119.
Ps. 119.
Ps. 119.
Ps. 119.

ris castigationes, eleemosynæ, & opera misericordiæ, quæ multum valent ad peccatorum compensationem, vt docuit Daniel cum Regi consilium dedit, vt eleemosynis peccata sua redimeret, denique orationes. Ad quam rem suggerent materiam penitenti, & concionatori ad exhortandum Ambrosius ad Virginem lapsam; Chryostomus de compunctione, Basilius ad Monachum lapsum; Anselmus de deplorata Virgine, Augustinus in libris Confessionum.

Penitentia actus proponat. Cap. XXXVI.

Tertio loco circa hanc materiam penitentiæ proponat, & explicet diuersos actus, & affectus qui ipsam penitentiam comitantur. Penetrat enim hæc virtus totum hominem, & non solum animæ rationalis potentias peruadit, sed etiam sentientis, vsque ad lachrymas, vsque ad membra corporis. Eamque ob rem à D. Chryostomo comparatur Penitentia matronæ sedulæ ac seueræ, quæ suas omnes ancillas animæ scilicet potentias, & sensus occupat, iubetque eas attentas esse operi, singulis sua diuidens munia; memoriæ mandat recordationem omnium peccatorum, quæ quis commisit, vt congerat (ait Augustinus) totam miseriam suam in conspectu cordis sui: Intelligentiæ vt diligenter singula meditentur, non actus solos, sed modos, & circumstantias eorum, non abstracta quadam, ac nuda cogitatione, sed per accusationem, ac stimulos, vt fiat, inquit Augustinus, illud psalmi, conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina. Ad voluntatem verò plures affectus siue actus pertinent. Primo odium peccati, vt dicit Psalmus iniquitatem odio habui, & abominatus sum, legem autem tuam dilexi, cum nolimus peccasse omnino.

Secundo timor tum pœnæ, quem scimus fundamentum esse penitentiæ, qui excitatur à fide, dum ponit ante oculos ex quanta gloria peccator exciderit, & quam propè ad tenebras exteriores accesserit; tum culpæ, vt est offensâ Dei, ob quem timorem Martyres, neq; tormenta, neq; mortem timuerunt.

Tertio spes ac fiducia erga Deum ad impetrandam remissionem, quæ quidem ex parte Dei certa est, cum Deus in promissione mentiri non possit sua; ex parte autem nostra, omnino securâ non est, cum nemo hoc sibi promittere possit, certa notitia se ad gratiam satis præparatum fuisse. Ex qua

inccr-

*Lib. 2. de
cōp. cordis.*

*Lib. 8. Con
fess. c. 12.*

*Lib. de
util. pœn.
Penitentia
quid in vo-
luntate ope-
retur.*